

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἐνάτος

Συνδρομὴ ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἔν τῃ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου 6. 20 Ἀπριλίου 1880

Σφραγὶς τῆς

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΧΙΩΝ ΕΝ ΣΥΡΑΙ

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Τριπολ. Ἀρμελιᾶ]

Ἀφορμὴν εἰς μακρὸν λόγον παρέχει ἡ σφραγὶς αὕτη. Ἐν μὲν τῷ μέσῳ κεῖται ἡ μυθευομένη Σφίγξ, κρατοῦσα κύλινδρον (α) — rouleau — καὶ, ἀμέσως ὑπ' αὐτὴν, κλάδος ἀμπέλου μετὰ σταφυλῆς (β), κύκλῳ δὲ περιγεγραμμένα τὰ: Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Χίων ἐν Συραί.

Ἡ σφραγὶς αὕτη, ἐν Ἐρμούπολει Σύρου κατὰ τὸ ἔτος 1827 ἐξεργασθεῖσα ἀπὸ φιλέλληνα Γερ-

(α). Ἐν τῷ κύλινδρῳ ὑπῆρχον (ὡς καλῶς ἐνθυμοῦμαι) μικροὶς γραμμασίαι ἐγγεγλυμμένα, καὶ μόναν δι' ὠπλισμένον ὄφθαλμὸν διακρινόμενά, τὰ: Ὁ μ ῆ ρ ο υ Χί ω ν, εἰς ἀνίμνησιν τῆς τε περὶ Ὁ μ ῆ ρ ο υ ἀ μ φ ι σ β ῆ τ ῆ σ ι ε ω ς τ ῶ ν Χί ω ν κατὰ τὸν Στράβωνα (Βιβλ. ΙΔ', Μέρ. Γ', σελ. 21, κατὰ τὴν ἔκδοσιν Κοραῆ), καὶ τῆς εἰς Χίαν νομίσματα ἐγχαράξεως τῶ Ὁ μ ῆ ρ ο υ κατὰ τὸν Πολυδεύκην (ΣΤ', σελ. 381, ἔκδοσ. Ἰ. Βεκκέρου).

(β) Σὺμβολὸν τοῦτο τοῦ ἐκ τῆς Ἀρμενίας εἰσάγου χιῶν παραγόμενου ἐξαίρετου οἴνου. Ἡ χώρα αὕτη δι' ὅλου σχεδὸν τοῦ δυσμικοῦ μέρους τῆς νήσου ἔκτεινονεὶν κατὰ μῆκος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Φάναξι ἢ Φαναξί, ἄνεθα λιμὴν βαθύς καὶ νεῶς Ἀπόλλωνος, καὶ ἄλλος Φοινίκων, μέχρι τῆς καταντικρῆ τῶν Ψυρῶν Μελαίην ἢ Μελαίη, περιλαμβάνει ἔκτασιν ἑτραχόσων ὄσων σταδίων (τὸ τρίτημόριον σχεδὸν τοῦ ὅλου ἰσχύου τῆς Χίου). Περὶ τοῦ οἴνου τοῦτον ἔγραψαν πολλοί, Ἕλληνές τε καὶ Ῥωμαῖοι, συγγραφεῖς. Ὁ Στράβων τὸν ὀνομάζει ἀριστὸν τῶν Ἑλληνικῶν (ἔκδοσ. Κοραῆ, Μέρ. Γ', σελ. 20). Ὁ Πλίνιος ἐπίσης ἀριστὸν (Φυσικ. Ἱστορ. ΙΔ', 7). Ὁ Οὐδεργίλιος, νέκταρ (Ἐκλογ. Β, 7) καὶ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος (Γεωργικ. Β, 98). Ὁ Πολυδεύκης, ἀριστὸν (ΣΤ', σελ. 282, ἔκδοσ. Ἰ. Βεκκέρου), καὶ ἄλλοι, ὧν περιττὴ ἢ περιττέρω μνηστῆ.

Ὁ ναὸς τοῦ Φαναξίου Ἀπόλλωνος, ὅς ἐστιν εἰκόνα: ἐκ τῆς τοῦ γώρου καὶ ἐκ τῶν εἰσέτι σωζομένων ὀ-

μανόν (α), εἰς μαζίον ἀργύρου, ἔχει ἴδιον ἱστορικὸν τὸ ὁποῖον, εἰς ἀρχαιοτέρας ἡμέρας ἀνατρέξαντες, ἀφηγοῦμεθα.

Μετὰ τὴν ἀνήκεστον ἐκείνην συμφορὰν τῶν Χίων ἐν ἔτει 1822, ὅσοι διεσφύγον τὴν μάχισαν τοῦ ἐχθροῦ διεσπάρησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς ἐπαναστατημένης Ἑλλάδος. Τούτων οἱ πλείστοι, εἰς τὴν Πελοπόννησον καταφύσαντες, καὶ τὴν ἀνάγκησιν τοῦ πατρίου ἐπιθυμῶντες, ἤρχισαν ἐκτότε νὰ συνδιασκέπτονται περὶ τοῦτου. Ὁμορροῦντες εἰς τὰς κατὰ θάλασσαν νίκας τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, οἱ ἐν Τριπολιτσᾷ (ἔδρα τότε τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως) εὐρισκόμενοι, συνήλθον τῇ 20 Μαΐου 1823, καὶ ἐσύστησαν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν ἐκεῖ ἱκανωτέρων συμπολιτῶν, παρασχόντες εἰς τοῦτους πληρεξουσιότητα, οὐ μόνον νὰ συσῆθωσιν Ἐπιτροπὰς κατὰ τόπους πρὸς συλλογὴν χρηματικῶν συνδρομῶν, ἀλλὰ καὶ «Νὰ κοινοποιήσωσιν εἰς τοὺς ἐν Ἐυρώπῃ Χίους τὸ πατριωτικὸν τοῦτο σχέδιον καὶ σκοπὸν» καὶ, μέχρι τῆς παρέκλεισιν ἀπάντησεως, «Νὰ ἐνεργῶσιν οἱ παρ' ἡμῶν ἐκλεχθέντες» (β).

Τὴν θερμὴν ταύτην ἐπιθυμίαν τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι Χίων ἐνίσχυε διὰ τῶν συνεχῶν πατριωτικῶν συμβουλῶν του, μάλιστα δὲ διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἀπαντάγου Χίους ἐπιστολῆς του, 20 Ὀκτωβρίου 1823, ὁ ἀθάνατος Ἀ. Κοραῆς.

Μ' ὅλας ὅμως τὰς ἐνεργείας τῆς ἐν Τριπολιτσᾷ Ἐπιτροπῆς, ἀποπειραθείσης μὲν (μετὰ ἐλίγων ἐρείπιων, ὑπῆρχε, κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους, μεγαλοπρεπῆς. — Ἐκ τῶν ἀνωθι μνημονευθέντων συγγραφεῶν) οἱ μὲν ὀνομάζουσι τὸν περὶ οὗ ὀλίγας οἶνον Ἀρμενίας τῶν ὡς ἐκ τῆς χώρας οἱ δὲ, Φαναξί, ὡς ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου. Τὸ δὲ ἀρχαῖον ὄνομα Φάναξι ἢ Φαναξί, σώζεται καὶ σήμερον, ὀδωτέρως ὑπὸ τῶν κατοικῶν ἐκπεριμένον: τὰ Φαναξί.

(α) Ὁβτος ἦτον ὁ Κάρολος Χάρτμυλ, Πρωτόσοι, ἀνὴρ παιδείας οὐκ ἀνεπίροσ ἐμπειρὸς εἰς χημικὰς σκευασίας καὶ ἐπιτηδείατος εἰς χρυσοχοικὰς ἐργασίας. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος διέμεινε ἐν Ἐρμούπολει Σύρου, πρὸς πάντων ἀγαπόμενος. Διακαὴ πόθον εἶχε νὰ γῆ ἐλευθέρως τὰς Ἀθήνας, καὶ νὰ κατοικήσῃ διαρκῶς εἰς αὐτάς. Τὸν πόθον τοῦ τοῦτον ἐπραγματοποίησεν μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος καὶ ἔλθὼν κωπύχασεν ἐνταῦθα, ὅπου καὶ ἐτελεύτησε περὶ τὸ 1837 ἔτος. Τὰ ὀλίγα ταῦτα σημεῖα ὡδε κατὰ χρέος, εἰς μνημύσσην τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας.

(β) Βλ. ἀρ. 83 καὶ 84 τῆς ἐν Ἰδρᾷ ἐκδομένης ἐφημερίδος τῆς Διοικήσεως. Ὁ φίλος τοῦ νεώρου.

ναιυτὸν περίπου ἀπὸ τῆς συστάσεώς της), ἀποτυχούσης δὲ νὰ συνομολογήσῃ ἐξωτερικὸν δάνειον πρὸς τὸν σκοπὸν, τὸ ἔργον δὲν προώδυσεν· ἀλλ' ὁ ζῆλος δὲν ἐμαράνθη. Προσδοκᾶτο καιρὸς ἀρμοδιώτερος· καὶ τοιοῦτος ἐκρίθη, ὅτε ἐδημοσιεύθη ἡ μεταξὺ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος συμμαχησασῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων—Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας—συνομολογηθεῖσα τῇ 24 Ἰουνίου (6 Ἰουλίου) 1827 συνθήκη, διὰ τῆς ὁποίας (ἐν τῷ Α' ἀρθρῷ) ὠρίζετο, ὅτι: αἱ Δυνάμεις θέλουσι ζητήσαι καὶ ἀπὸ τὰ δύο διαμαχόμενα μέρη ἀμείσον ἀνακωχὴν, ὡς προσηγορευτικὴν ἀναπόφευκταν συμφωνίαν διὰ τὴν ἡνεαρξίαν ὁποιασδήποτε διαπραγματεύσεως». Εἰς ἐκτελέσειν τῶν αὐτῶν διὰ τῆς συνθήκης ὁρισθέντων, οἱ ναύαρχοι—ὅ, τε τῆς Ἀγγλίας Ε. Cochrington καὶ ὁ τῆς Γαλλίας H. Derigny—ἀπύρθουν πρὸς τὴν ἐλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐγγράφον 1830 Ἀυγούστου 1827, καὶ ἀπήτησαν, καθ' ἃς εἶχον παρὰ τῶν Κυβερνήσεων τῶν διαταγὰς καὶ ῥηγίας, ἀμείσον ἀπάντησιν περὶ τοῦ ἀν' ἡ Ἑλλάς στέργει τὸν ὄρον τῆς ἀνακωχῆς. Πρὸς ταύτην τῶν συμμάχων τὴν ἀπόφασιν ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπάντησε τῇ 21 Ἀυγούστου (2 Σεπτεμβρίου) 1827 καταφατικῶς. (βλ. τὴν μὲν συνθήκην ἐν τῇ ἐμῇ συλλογῇ τῶν κατὰ τὴν ἀγαγέρηναι τῆς Ἑλλάδος, Τόμ. ΙΑ', σελ. 716—728· τὴν δὲ πράξιν περὶ τῆς ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος παραδοχῆς τῆς ἀνακωχῆς, ἐν τῷ Τόμ. Ι', σελ. 19—28.).

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὰ πολυπληθέστερον μέρος τῶν ἐν Σύρῳ κατοικῶν ἀπετέλουν Χῆοι. Οὗτοι, ἅμα δημοσιευθεῖσης τῆς συνθήκης, συνῆλθον· καὶ, σπουδαίως συνδιασκεψάμενοι, ἔκριναν ὅτι ἐπείγουσα ἦτο ἀνάγκη νὰ εὐθεθῇ ἡ Χίος εἰς ἐμπόλειον πρὸς τὴν Τουρκίαν θέσιν, πρὶν ἢ ἡ Πύλη ὑποχρεωθῇ ὑπὸ τῶν συμμάχων Δυνάμεων νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ ὄρου τῆς ἀνακωχῆς, κατὰ τὴν συνθήκην. Ἀναμετραῶντες δὲ ὅτι ὑπῆρχεν ἔτι πρὸς τοῦτο καιρὸς, (ἅτε ὄντος ἐκ τῶν προτέρων γνωστοῦ τοῦ ἀκάμπτου τῆς Πύλης, εἰθισμένης ἀείποτε νὰ ἐξαγοράζῃ τὸν χρόνον διὰ πειροστροφῶν), ἔθεσαν τὰς βάσεις περὶ τε τῶν μέσων καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας διὰ ξηρὰς καὶ διὰ θαλάσσης, καὶ κατέστησαν τριμελῆ Ἐπιτροπὴν, ἐκ τῶν κυρίων Κωνσταντίνου Λουτράρη, Δημητρίου Γαλάτη καὶ Νικολάου Σιδερισκούδη συγχειμένην, χορηγήσαντες αὐτῇ τὴν πληρεξουσιότητα: νὰ συλλέξῃ παρ' ἀπάντων τῶν Χίων προαιρετικὰς χρηματικὰς συνεισφοράς, θεωρουμένας ὡς δάνειον ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ χιακοῦ ἐδάφους, ἀπαδοτέον ἐντόκως διπλάσιον μετὰ τὸ αἶσιον πέρας τῆς ἐκστρατείας—νὰ ζητήσῃ τὴν ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως (α')—καὶ νὰ οργανίσῃ ἐν γένει τὰ

(α) Τὴν αἰτήσιν ἐνέκρινεν ἡ Κυβέρνησις. Τὸ ἀνήκον Διάταγμα, ἐκδοθὲν ἐν Αἰγίνῃ τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1827,

τοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν πολέμου. Λυπηρὸν, ὅτι ἡ καλῶς ὀργανισμένη ἐκείνη ἐκστρατεία ἀπροσδοκῆτῶς ἀπέτυχεν! Οἱ τῆς ἀποτυχίας λόγοι, εἰς ἰδιαιτέραν ἀνήκοντες ἀφήγησιν, δὲν ἔχουσι χώραν ἐνταῦθα.

Εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν τριμελῆ Ἐπιτροπὴν τῶν Χίων ἐν Σύρῳ ἀνήκει ἡ σφραγίς, ἧς ἀνωθι παρετέθη ὁ τύπος.

Τῇ 10 Ἀπριλίου 1880. Α. Ζ. Μιμογκλας.

ΟΙ ΣΗΜΕΡΟΝ ΕΛΛΗΝΕΣ

[Ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Περιηγήσεως τοῦ Ἰωσήφ Ρεϊνάχ].

Συνίξιμα καὶ τίσιος· 181 σελ. 225.

Κοινωνικαὶ σχέσεις ἀληθῶς εἰπεῖν δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι· καθότι ὁ μὲν ἄνθρωπος ἔχων νὰ φροντίξῃ περὶ τε τῶν ἰδίων ὑποθέσεων καὶ τῶν κοινῶν, τὰς ὁποίας θεωρεῖ ὡς ἰδίας, ἀρκεῖται εἰς τὰς ἐν τῇ ἀγορᾷ, τῷ γορματιστηρίῳ καὶ τῷ καφερείῳ συναθροίσεις, ἡ δὲ γυνή, θεωρουμένη, ὅπως παρ' ἀρχαίους, ὡς ὄλως δευτερεύον πρόσωπον, ζῆ κεκλεισμένη ἐντὸς γυναικωνίτου, κατ' οὐδὲν διαφέροντος τουρκικοῦ γαρμεῖου. Ἄλλ' ἄνευ ἀνδρῶν ἀέργων καὶ γυναικῶν δυναμένων νὰ διαθέσωσιν ἐαυτῶν ἐλευθέρως οὔτε αἰθουσα δύναται νὰ ὑπάρξῃ οὔτε συναναστροφῆ.²

Ἡ Ἑλλάς στερεῖται καὶ ἀριστοκρατίας, ὅπερ δύναται μὲν νὰ θεωρηθῇ ὡς εὐτύχημα ὑπὸ πολιτικὴν ἐποψίν, καθότι τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι μία τῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους, οὐχὶ ὅμως ὡς τοιοῦτο καὶ ὑπὸ κοινωνικὴν, ἀφοῦ ἀδύνατον εἶναι νὰ γεννηθῶσιν ἀληθεῖς καλλιτέχναι, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ ὀλβία σχολὴ ἀριστοκρατικῆς τάξεως. Πολλοὺς εἶδον ἐν Ἀθήναις πλουσίους, οὐδένα ὀλίως χαρούμενον τὸν πλοῦτον τοῦ ἢ μὴ ἐπιθυμουῦντα ν' αὐξήσῃ αὐτὸν, ὅσος δῆποτε καὶ ἀν' ἦναι. Ἄν μετὰ τὴν φροντίδα ταύτην περισσεύῃ καιρὸς, οἱ μὲν φιλόδοξοι πολιτεύονται, οἱ δὲ φρόνιμοι κοιμῶνται. Οἱ τελευταῖοι ὅμως οὔτοι ἀποτελοῦσιν ἐλαχίστην μειοψηφίαν. Ἄλλ' οὐδὲ τάξις ἀστῶν (bourgeoisie) ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι ἢ ἄλλη τις διάκρισις, οἱ αἱ ἀλλαγῶν, μεταξὺ τῶν κατοί-

ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ ἀριθ. 65 τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος.

1. Ἀκριβῆς στατιστικὴ ἤθελεν ἀποδείξει ὅτι ὁ τόσῳ πολυάσχολος Ἕλληνας κρίνει ἐν τούτοις εὐλογον νὰ θυσιάξῃ τὸ ἥμισυ τοῦλάχιστον τοῦ βίου του εἰς συγχαρητηρίους ἐπισκέψεις, μνημόσυνα καὶ κηδεῖας. Σ. Μ.

2. Ἐνδέχεται νὰ ἦται τοῦτο ἀληθές ἄλλ' ὅπως δῆποτε κάπως παράδοξος φαίνεται ἦντιν παρὰ δημοκρατικῷ δημοσιογράφῳ ἡ ἀριστοκρατικὴ θεωρία τῆς ἀνάγκης ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀνδρῶν ἀέργων καὶ γυναικῶν δυναμένων νὰ διαθέσωσιν ἐαυτῶν ἐλευθέρως». Σ. Μ.